

# ובהרה בחיים

גליון שבועי במשנת מרן האור החיים הק' זיע"א



בס"ד, גליון רל"ג, פרשת תולדות תשפ"ד

## אור הישועות

ישועות, סיפורים ועובדות נפלאים בזכות רבינו

## תורמים ונושעים!!!

קחו חלק בהפצת הגליון ובספרי רבינו האור החיים הק' ותזכו בעזרת ה' להיות חלק מסיפורי הישועות

צילצלו כעת לטל: 02-8043333

## שלחן שבת עם האור החיים



פירוש האה"ח הק' בהגשה מעובדת ובשפה מודרנית לילידי נשמת צילה ע"ה בת זורה צביה ומאיר ז"ל

## ענין מכירת הבכורה - דבר שאין בו ממש ודבר שלא בא לעולם

ויאמר יעקב מכרה כיום את בכורתו לי. ויאמר עשו הנה אני הולך למות ולמה לי בכרה. ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו ויאמר את בכורתו ליעקב (כה, לא-לג).

בפרשה זו מסופר כיצד יעקב מבקש לקנות את הבכורה מעשיו אחיו התאום. עשיו היה הבכור לפי שגולד הראשון מבניהם, אולם כבר משעת הלידה רצה יעקב להיות הבכור ותפס בעקב עשיו ועל כן נקרא שמו יעקב, אלא שאז לא עלתה בידו של יעקב לעכבו, ועשיו נעשה הבכור. אבל לאחר מכן כיון שבאה לידו הזדמנות לנסות לקנות לעצמו את הבכורה מעשיו, נודרו ועשה זאת.

הזדמנות זו הגיעה לידו בשעה שבישל נזיד עדשים, באותה שעה עשיו חזר מהשדה עיף ויגע וביקש מיעקב לאכול מהנזיד. ניצל יעקב את הזדמנות וביקש מעשיו שימכור לו את הבכורה תמורת נזיד העדשים שיתן לו, ואכן עשיו הסכים להצעה זו, ומכר את בכורתו ליעקב תמורת הנזיד.

### בכורה - ענין של מציאות

ההתבוננות בענין מכירת הבכורה מעלה לכאורה תמיהה, שהלא ענין הבכורה תלוי במציאות, מי נולד הראשון, ומאחר ועשיו נולד ראשון הוא הבכור, וכיצד ניתן למכור דבר זה, וכי מעתה יתברר שיעקב נולד ראשון.

### מהו 'כיום'

עוד יש להבין במה שאמר יעקב לעשיו מכרה 'כיום' את בכורתך לי, מה נתכוין להוסיף במה שאמר 'כיום', ואם לומר שרוצה שימכור לו עתה את הבכורה, ולא בזמן אחר, הלא זה מובן מאליו, שהרי המכירה היא תמורת נזיד העדשים שמבשל עתה. גם יש להבין מדוע אמר 'מכרה כיום', ולא 'מכרה היום'.

### תוספת השבועה

עוד יש לדעת, מדוע הוסיף יעקב לבקש מעשיו שישבע לו, והרי השבועה אינה קנין, ואינה מוסיפה כלום במכירה, ולמה לא היה די בעצם המכירה, עד שהוצרך להוסיף על כך שבועה.

### מכירת מעלת חשיבות הבכורה

אמנם נראה שביאור ענין מכירת הבכורה הוא, שאף שמציאות הבכורה אכן אינה ניתנת למכירה, אבל ישנם שני ענינים בבכורה שכן ניתנים להעברה. האחד הוא מעלת החשיבות הנגזרת מחמת המציאות של הבכורה, שמחמתה היתה עבודת בית המקדש מיועדת לבכורות.

מכירת הזכות הממונית והענין השני, הוא

הזכויות הממוניות שיש לבכור, שלאחר מיתת אביו הוא יורש פי שנים משאר אחיו. ואף שהבכורה עצמה תלויה במציאות ואי אפשר למכרה, מכל מקום ענינים אלו שהם זכויות שיש לבכור על ידי הבכורה, אפשר למכור ולהעביר לאחרים, ואתם ביקש יעקב לקנות מעשיו בעבור נזיד העדשים.

### חסרון בדרכי הקנינים

אלא שבכל אחד מהענינים הללו יש חסרון בדרך קנייתו על פי התורה, בקניית מעלת החשיבות של הבכורה יש חסרון מפני שהיא אינה דבר ממש, ואין קנין נתפס בדבר שאין בו ממש. ובקניית הזכות הממונית שיש לבכור לירש פי שנים יש חסרון מפני שהיא דבר שלא בא לעולם, שרק לאחר שימות האב תהיה לבכור זכות זו, והדין הוא שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם.

### שבועה לדבר שאין בו ממש

כדי לקיים את מכירת מעלת החשיבות של הבכורה על אף שאין בה ממש, הוצרך יעקב לתבוע מעשיו שישבע לו, ששבועה חלה גם על דבר שאין בו ממש, וכיון ששבועה שנותן לו את מעלת הבכורה, שוב לא יוכל לחזור בו.

### כיום - כדי חייו לדבר שלא בא לעולם

וכדי לקיים את מכירת הזכות הממונית שיהא לו בנכסי אביו אף שהוא דבר שעדיין לא בא לעולם, הוסיף יעקב ואמר 'מכרה כיום', והוא על פי המבואר בגמרא (ב"מ טז), שצ"ד יכול למכור את כל מה שתעלה במצודתו במשך יום אחד, ואף שעדיין לא בא לעולם תקנו חכמים שיכול למכור מראש דבר מוטע, משום 'כדי חייו', כדי שיהא לו במה להתקיים. וזהו שנתכוין יעקב באמרו 'מכרה כיום', כלומר, כדן המוכר שיעור של יום, שהוא מועיל אף שלא בא לעולם כדי שיוכל להתקיים, כמו כן תועיל מכירת הבכורה מאחר והיא לצורך קיומו של עשיו שהיה רעב ועיף, שיוכל לאכול מהנזיד.

לפי זה יתפרשו דברי עשיו שהשיב ואמר 'הנה אנוכי הולך למות', שבא להצדיק את דברי יעקב, ואמר לו שאכן יש בזה משום 'כדי חייו', שהרי אם לא יאכל את נזיד העדשים הוא הולך למות, ועל כן ודאי שתחול מכירת הבכורה בעבור נזיד העדשים, אף שהוא דבר שלא בא לעולם, ומשום תקנת כדי חייו.

נמצא שהוצרך יעקב למצוא שתי תחבולות לשני הענינים שבקניית הבכורה, ולכן אמר 'מכרה כיום', כלומר, כדן תקנת 'כדי חייו', לענין קניית הזכות הממונית, לתקן חסרון של דבר שלא בא לעולם. והשבועה לי, לענין קניית מעלת חשיבות הבכורה, לתקן חסרון של דבר שאין בו ממש.

## סייעתא דשמיא בבנייה בזכות האור החיים הק'

אשתך את קוראי העלון בסייעתא דשמיא שליוותה אותי בבנייה שבניתי בזכות האור החיים הקדוש.

ה' זיכה אותי וקניתי באחד מהישויבים המתפתחים (מהר יחסית) דירה בקומה הגבוהה ביותר בבנין, ומה שבעיקר פיתה אותי לקנות את הדירה, זה שיש לדירה גג בטאבו, ולכאורה אין שום הפרעה למישהו מהדיירים אם אני בונה על הגג, כי הגג שייך לדירה שלי, וברוך ה' בתקופת הקיץ התחלתי בבניה, לקחתי קבלן יהודי, שידע שאין לי אישורי בניה, אבל אמרתי לו בזכות האור החיים הקדוש הכל יהיה בסדר, ולצערי ישנם צרי עין שהלכו להלשין בעירייה, הגיע צו הפסקת עבודה ולמרות זאת המשכנו בבניה, ואז הגיע הצו השני ועדיין המשכנו בבניה עד שזה עבר לטיפול המשפטי של העירייה וכאן הבנתי שאני בבעיה הפסקתי את הבניה ולקחתי עורך דין כדי שיטפל וינסה לסדר את הענין מול העירייה.

העירייה נכנסה לשביתה והיו לנו שבועיים שהיה אפשר להמשיך ולבנות, בשבועיים הרמנו שלד וראינו ישועות כל הזמן במשך הבניה, עם כל זה העורך דין אמר שאי אפשר להמשיך את הבניה, וצריך להפסיק ואכן הפסקנו.

הגיע יום ההילולא של אור החיים הקדוש והשתתפתי בהילולא מרכזית שנערכה לזכרו, ושמעתי שמדברים בשבח אור החיים הקדוש, ניגשתי לעמדת הנרות שהיתה במקום, והדלקתי נר וביקשתי מהאור החיים הקדוש שאני חייב לסיים את הבניה וקיבלתי על עצמי להחזיק כולל של עשרה אברכים שילמדו בספרו אור החיים הקדוש.

כמה ימים לאחר מכן העורך דין התקשר אלי פתאום ואומר לי תשמע, אתה יכול לסיים את הבניה תוך שבועיים??? שאלתי אותו למה אתה שואל, הוא אומר לי תשמע הפקח טס לתאילנד לשבועיים ואם תבנה ותאכלס כבר דיירים העירייה לא יכולה להרוס לך את הבית, ואם במהלך השבועיים האלו מישו מהדיירים יתלונן לא יהיה מי שיבוא, כי הפקח לא בארץ, ותדע לך שבנוסף לזה היועץ המשפטי של העירייה פוטר מתפקידו וממילא הטיפול בתיק שלך מוקפא כרגע.

ידעתי שרבינו האור החיים הקדוש פעל בשמים עבורי, מיד נכנסנו למרתון של עבודה, כל בעלי המקצוע עבדו בעת ובעונה אחת. ויום ראשון שבועיים אחרי שהיחה עם העורך דין הדירות כבר היו צבועות ושטופות, וקבלן שחזר אז לא ידע מי זה האור החיים פתאום כל הזמן הוא אומר לי בזכות האור החיים הקדוש הולך טוב וילך יותר טוב, ראייתי בחוש שמה שביקשתי מהצדיק בנושא הבניה, הצדיק פעל במיידית ובהשגחה מודקדקת, גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם.

בההרת המערכת: אין בפרסום הסיפור משום נקיטת צד, לגבי בנייה ללא אישורים וכו'. רק הבאנו את המכתב ככתבו וכלשונו.

**גם אתם זכיתם לישועה בזכות רבנו האור החיים הקדוש?**

כתבו לנו לפקס: 077-4702681  
או למייל המערכת  
p0774702681@gmail.com



# באור ההלכה

נידון הלכתי מרתק במשנת רבינו האור החיים

## חידה שבועית:

איך מבאר רבינו את דברי עשיו שהשיב ואמר 'הנה אנוכי הולך למות'? פתרונות יש לשלוח עד יום רביעי הקרוב לכתובת מייל: [p0774702681@gmail.com](mailto:p0774702681@gmail.com)  
או לפקס: 077-4702681

על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון אור החיים ושם הפרשה. 3. התשובה צריכה להיות מתוך דברי האור החיים הק' המובאים במאמר שבירש הגליון. 4. בני חו"ל מתבקשים לכתוב כתובת (אדרעס) בארץ ישראל למקרה של זכיה, שישלח לשם.

בין שולחי התשובות תערך הגרלה על הספר 'חיים כולכם היום'.



(חלק תשרי-אדר).  
דרכי חיים והליכות  
אדם על פי משנת  
רבינו האור החיים  
זי"ע, מסודרים  
ומחולקים לכל ימות  
השנה ולמועדים.

שם הזוכה

פרשת ראה:

ה' מנחם מנדל  
רבינוביץ מבית  
שמש.

## מכר חתול באלף דולר - האם הקונה יכול לטעון למקח טעות

הקערה עם החתול.

ומה השאלה שכעת התעוררה? ראובן קם ותבע מהמוכר להשיב לו את האלף דולרים, 'זהו מקח טעות, כי מעולם לא חשבתי לקנות חתול במחיר מופקע כל כך, וברור שכל כוונתי היתה לזכות בקערה'. לעומתו טוען המוכר: 'המקח שריר וברור וקיים, כי נעשה מתוך דעה צלולה, ולא העמדת שום נאי אודות מכירת הקערה'. עם מי הדין?

הנה האור החיים הקדוש שואל (בפרשתנו כה לז): התורה הצדיקה את מכירת הבכורה של עשו ליעקב, תמורת נזיד ערש, כדכתיב 'וימכור את בכורתו ליעקב', ויש להבין, מדוע אין המכירה בטלה מדין 'אונאה' (והרי הלכה בדינו, שכאשר שיעור האונאה היה למעלה משישית במחיר, המקח בטל), והלא עשו מכר ליעקב דבר השווה מאה מנה במנה, וממילא מקח הבכורה צריך להיות בטל?

ומי ששאל את האור החיים: עשו ידע היטב כי מדובר במחיר גבוה בהרבה, ובכל זאת הסכים לעסקה ומחל על בכורתו, וכך נפסק בשו"ע (ח"מ רכז ס"ט): 'אם מכר מפני דחוק, וזולל במכירתו יותר מכדי שהדעת טועה, שניכר שמפני דחוק הוצרך לזולל, אינו יכול לחזור בו, וידע ומחל'. ומעתה - אומר האור החיים - הגם שמכר עשו דבר מופלג

הערך, תמורת לגימה אחת של נזיד, ממכרו מכר. וכך גם נאמר בנוגע לשאלתנו, ראובן ידע ומחל, הכניס עצמו מדעת לסיכון רכישת החתול במחיר כה רב, ואיהו דאפסיד אנפשיה, וממילא אין לו טענה אונאה על המוכר.

והגם בשעת זאת רק על מנת לזכות בקערה הנדירה, מכל מקום לא התנה שהקנייה היא רק על דעת שיקבל גם את הקערה, רק חשב על כך בליבו, והרי 'דברים שבכל אינם דברים', כפי שנפסק בשו"ע (ח"מ סימן רז ס"ד): 'המוכר סתם, אף על פי שהיה בליבו שמופני כך וכך הוא מוכר, ואף על פי שנראה הדברים שלא מכר אלא לעשות כך וכך, ולא נעשה, אינו חוזר, שהרי זה פירש, ודברים שבכל אינם דברים'.

עם זאת, מוטל על בית הדין למנוע רמאות ועוול מהציבור, ולכן עליהם להורות למוכר החתולים לחדול מהנהגת מכירת החתולים המחוקמת, כי גורם בכך עוולה לסוחרים, כפי שראינו בתשובת המהרש"ם, שעל הבית דין מוטל לגדור בפני עושי עוולה. לסיכום: מכירת החתול קיימת, וראובן אינו זכאי לקבל את כספו בחזרה.

ויקמר את בקרתו ליעקב (כה, לג).

הגרי"י ילברשטיין שליט"א בספרו חשוקי חמד (יבמות - הערות כד, א) מביא סיפור עם זווית הלכתית מענינת בעיני אונאה, ואת הפסק למד מדברי רבינו האור החיים הק' בפרשתנו, וכה מביא:

מסופר מעשה בסוחר יודאקה בשם ראובן, שנסע לחו"ל לצורך מסחרו, והגיע לאזור בו נמצאים בתי מסחר לעתיקות. לאחר סיור של כמה שעות, ראובן לא מצא את מבוקשו, ועמד לעזוב את המקום כלעומת שבא.

והנה, בדרכו חזרה הבחין בחנות קטנה, בירכתה המתחם, שטרם נכנס אליה. גם בחנות זו לא מצא פריטים נדירים, אלא שלפתע צדה עינו קערה נדירה מאוד, בעלת חיטובים מיוחדים, ולפי מומחיותו העריך שמדובר בקערה עתיקה מאוד, ושויחה העצום מסתכם בכמה מאות אלפי דולרים... פנה למקום צדדי, ושולף מתיקו את קטלוג היודאקה, ואכן איתר שם את הקערה הזו. שאל החנות, וכאר מחזה מורד התגלה לנגד עיניו: בעל החנות נטל את הקערה, יצק לתוכה חלב, והניחה לפני החתול שלו.

ראובן חושב בליבו, בעל החנות בודאי אינו מודע לאוצר הגדול שברשותו, זו הזדמנות פז לרכוש את הקערה בזול ולהתעשר. אלא שאם יגלה התעניינות מיוחדת בקערה, יבין המוכר שערכה רב. והגיע את מוחו, כיצד אוכל לרכוש את הקערה? ומצא רעיון מבריק.

התחכם ראובן ושאל את המוכר: 'ככמה תמכור לי את ה... חתול שלך?' המוכר השיבו לאלתר: 'אתו לך אותו תמורת אלף דולרים'.

'מדוע הוא כל כך יקר?', התפלא ראובן. 'זהו המחיר', אמר המוכר, 'אם רצונך קנה, ואם לא החתול יישאר אצלי'.

ראובן שאל את הסוחר, שילם למוכר, ואמר: 'כעת אני בבעיה איך אאכיל ואשקה את החתול? אוכל לקחת בבקשה את קערת החלב'.

'בשום אופן לא', השיב המוכר נחרצות. ראובן הציע סכום גדול של אלף דולר, והמוכר שוב מודיע בהחלטיות שאין על מה לדבר, וראובן ממשיך להוסיף עוד ועוד במחיר, והמוכר נותר בשלו... לבסוף שואל ראובן: 'מדוע אינך מוכן למכור לי את הקערה תמורת סכום כה רב?'

'אגלה לך את הסוד', השיב, אני בכלל לא מוכר פריטי יודאקה. אני מוכר חתולים... בעל הקערה הוא זכיתי לגרוף הון רב על ידי מכירת החתולים לסוחרים מפולפלים כמותך, שחשבו להתחכם ולקבל את

## שבחי חיים

שבחים שנאמרו ע"י צדיקי הדורות על רבינו אור החיים ובמעלת לימוד מתוך ספר האור החיים הק'

### האור החיים הק' בחלום

בעת שהות מרן הרה"ק המה"א מבעלזא בבתי וורשא בדירת הרה"ח רבי זלמן אשכנזי ז"ל, דר בכנסת יחודי תלמיד חכם בשם רבי פייבל אידלמן זצ"ל, שאורחות חסידים ואמונותיהם היו רחוקים ממנו כרחוק מזרח ממערב.

עשרים שנות תפילה ותחנונים חלפו עליו ועל רעייתו בלא שזכו לפרי בטן. בליל ט"ו בתמוז תש"ד, יום הילולת רבי חיים בן עטר זצ"ל בעל האור החיים הקדוש, ראתה אשתו בחלומה את ה'אור החיים' הקדוש. כשסיפרה לבעלה, אמר לה "חלומות שואו ידברון" והלך ללימודיו.

רוחה של האשה לא נחה, והיא סיפרה את חלומה לשכנתה אשת רבי זלמן אשכנזי, זו הציעה לה, מאחר והרב מבעלזא התאכסן בביתם, אולי כדאי להציע לפניו את ענין החלום. בעזרת שכנתה הצליחה להיכנס אל הקודש פנימה, שפכה את מר ליבה שאין לה בנים ואת מעשה החלום.

הורה לה מרן לעלות עוד באותו יום לצייון ב'הר הזיתים', תאמר שם את כל ספר תהילים, תשטח את בקשותיה ותבטח כי בנה אשר יולד לה יקרא 'חיים', ביום ההילולא של האור החיים הקדוש כעת חיה, נעשה ורעשה ירושלים, לבשורת הבן בו זכו רבי פייבל ורעייתו ויקרא שמו בישראל 'חיים'.

(צנצנת המן עמ' קיב)

### פניו מאדימות בלהב קודש

הרה"ק ר' שמעון נתן טעם מלעלוב זי"ע, היה לו שיעור כל ליל ששי באור החיים הק', והיו פניו מאדימות בלהב קודש עת למדו דברי אור החיים הק'.

וכן אמר כי משפט הקדימה לקנות חומשים עם אור החיים הק' מלקנות טלית ותפילין, והטעם כי טלית ותפילין יוכל לשאול ממי שירצה, ואילו חומשים עם אור החיים אינו נמצא בין כולם.

(ליקוטי אורות עמ' יז - מפי כ"ק אדמו"ר מלעלוב ירושלים זצ"ל)

### כל האור החיים על הפרשה - בליל שישי

אדמו"ר מבוהוש זיע"א היה גומר כל ליל שישי, כל האור החיים הק' של הפרשה.

(מנהגי קודש - רוזין עמ' קפד)

**לימוד ושינון בתורתו של האור החיים הק'**

על מנת לעודד את הלימוד וההנהגה בפירוש הקדוש יוצאין מכון 'לאור באור החיים' במימים שבועי של מבחן שבועי נושא פרסים שיערך בעורת ה' מידי מוצש"ק בשעה 22:00 בקו טלפון יהודי מבית פון קליק.

או אך משרה פנימי:

**מחייגים במוצ"ש לקו הטלפון: 09-3750181**

מקיישים את קוד החידון: 12972 ומצטרפים לחידון.

המשתתף שילגה את הבקאות המרשימה ביותר יקבל ב"ה שי מיוחד.

## מחוברים לחיים

חייגו: 073-2951871

להאזנה לשיעורי הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליטיא

**תורתים סטים ורזאים ישוזה**

**לפרטים: 02-8043333**

**דבקים בתורת ה'אור החיים'**

ליקוט נפלא מתורתו של רבינו האור החיים זי"ע קטנים מהמאמרים אשר נכתבו על ידי סדר השנה מצוות המהדר"ג ממשנת רבינו משה שניר חיים

מאמרים את השנה

מוקד החינוך 1800-22-55-56

לפני כחמישים השנים הופצו החיבורים

שוקי קטר